herpy

SLANGER

Spotted Python

Antaresia maculosa

Antaresia maculosa er en lille, natlig pyton fra Australiens østkyst. Den bliver oftest 90-130 cm, er rolig og hårdfør, æder villigt og hører til de bedst egnede pytoner for nye slangeholdere. Mønstret er mørke, flossede pletter på lysebrun bund. Den er dygtig til at slippe ud af terrarier, der ikke er helt tætte.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Liasis maculosus; Antaresia maculosus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**90-130 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Savanne, regnskov og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**20-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**6-15 æg**
Inkubation	**50-60 dage** ved 31-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97 (familielistningen Pythonidae spp.). Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelse, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder; dyrevelfærd hører også under SGAV.

Om arten

Antaresia maculosa er en slank til moderat kraftig pyton med et smalt hoved, lodret pupil og varmefølsomme gruber langs læberne. Kroppen er lidt sammentrykt, halen kort, og der sidder små sporer på hver side af kloakken. Mønstret er uregelmæssigt og kontrastrigt: mørkebrune til sorte pletter på lysere brun bund. Pletternes kanter er flossede, fordi den mørke farve kun sidder på hele skæl. Pletterne kan stå enkeltvis eller løbe sammen til en bølget stribe langs ryggen. Mønstret holder sig gennem hele livet, i modsætning til hos *Antaresia childreni*, som er næsten uden mønster som voksen.

Voksne dyr er oftest 90-130 cm inklusive hale, og enkelte når omkring 140 cm. Det gør *A. maculosa* til den største art i slægten *Antaresia*. Hunnerne bliver lidt længere og tungere end hannerne, men den voksne størrelse afhænger i høj grad af, hvor meget dyret får at spise, og enkelte hanner bliver større end hunner.

I 2021 blev bestanden på Cape York-halvøen udskilt som underarten *A. m. peninsularis* på grund af genetiske forskelle. Der er ingen sikre ydre kendetegn, der adskiller de to former. Bestanden i det sydlige New Guinea er foreslået som egen art, *Antaresia papuensis*, men den er ikke generelt anerkendt, og vejledningen gælder den australske art. Artsnavnet *maculosa* betyder "plettet". Arten blev beskrevet i 1873.

I fangenskab findes der flere farvevarianter, fx albino, leucistisk og melanistisk. Vejledningen handler om arten, ikke om morferne. *A. maculosa* er den mest holdte art i slægten og et fornuftigt valg som første slange.

Udbredelse og levested

Antaresia maculosa lever i det østlige Australien, fra yderspidsen af Cape York-halvøen i det nordlige Queensland og sydpå langs kysten øst for Great Dividing Range til det nordøstlige New South Wales. Den findes også på flere øer langs Queenslands kyst. Typelokaliteten er fastlagt til området ved Mackay i Queensland.

Der er fund fra det sydlige New Guinea, men disse dyr regnes af nogle forskere som en selvstændig art. Australien tillader ikke eksport af vilde krybdyr, så alle dyr i handlen er opdrættet.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Antaresia maculosa lever i mange naturtyper: regnskov og anden skov, åbne skovlandskaber, græsland og klippeområder. Den er natlig og tilbringer dagen i skjul i sprækker, huler, hule træer eller under sten. Den er delvist trælevende, og de yngste dyr foretrækker hævede skjul mere end de voksne.

Byttet er firben, frøer, små pattedyr, fugle og flagermus. Flagermus fanges ofte ved indgangen til huler. Unge dyr tager især firben og frøer, mens de voksne også tager gnavere og fugle. Klimaet i udbredelsesområdet er tropisk til subtropisk med varme, fugtige somre og køligere, tørrere vintre.

Pasning

TERRARIET

Antaresia maculosa passes som de nære slægtninge *Antaresia childreni* og *Antaresia stimsoni*, som har samme levevis og krav. Enkelte tal, især for avlen, er lånt fra dem.

En voksen *A. maculosa* skal have et terrarie på mindst 90 × 45 × 45 cm (længde × bredde × højde). Terrariet skal være mindst lige så langt som slangen, så den kan strække sig helt ud, bredt nok til, at den kan vende sig, og højt nok til, at varmelamper og UVB-rør kan bruges sikkert. Større er bedre, så længe indretningen er god. Unger kan holdes i små, flugtsikre bokse med flere skjul.

Indret med mindst to skjul, der sidder tæt om slangen, ét i den varme og ét i den kølige ende. Giv slangen et fugtigt skjul med let fugtet sphagnum, desuden flade sten, korkbark og faste grene. Arten er delvist trælevende og klatrer gerne lidt, så grenene skal sidde sikkert. Stabler af sten skal limes sammen og fastgøres, så de ikke kan skride og kvæste slangen, og slangen skal altid kunne nås, også inde mellem stenene. Undgå klæbebånd i terrariet.

Brug et løst substrat på 5-8 cm, fx aspespåner, sand eller en blanding af jord, sand og ler. Slangen graver gerne ned i det. Køkkenrulle og avispapir er praktisk i karantænen.

Terrariet skal være helt flugtsikkert, helst med frontdøre og tætte samlinger. Ungerne er meget små og slipper ud gennem de mindste sprækker. Net- og trådfronter egner sig ikke til slanger. Slangen holdes alene uden for parringstiden, og to hanner må aldrig være sammen.

Læs mere: Lys og UVB

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig gradient. Solpletten og det varme skjul skal være 32-35 °C. Den kølige side skal være 24-29 °C. Om natten skal temperaturen være 20-24 °C og må ikke i længere tid ligge under 20 °C. Unger under et år skal have varme hele døgnet og en mindre gradient på omkring 25-34 °C.

Brug en varmelampe til at lave en solplads, helst to lamper, så hele den sammenrullede slange kan opvarmes jævnt. Et varmt skjul kan laves med en varmemåtte under en sten, styret af en termostat med føleren i skjulet. Slangen må aldrig kunne vikle sig om eller røre ved en varmekilde, for det giver alvorlige forbrændinger. Mål temperaturerne med et infrarødt termometer og digitale følere.

En kølig periode om vinteren, hvor nattemperaturen sænkes gradvist i 6-8 uger, giver bedre avlsresultater, men er ikke strengt nødvendig. Syge eller undervægtige slanger må ikke sendes i vinterhvile.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

A. maculosa er ikke kræsen med luftfugtigheden og tåler 20-80 %. Dårlige hudskifter skyldes oftest forkert temperatur, ikke forkert luftfugtighed. Luftfugtigheden er højest på den kølige side og om natten og lavest ved varmen.

Et fugtigt skjul i den kølige ende og lidt forstøvning om morgenen er nok. Frisk vand skal stå fremme hele tiden i en tung skål, der ikke vælter. Vandet skiftes dagligt, og skålen skrubbes ugentligt med desinfektionsmiddel til dyr.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er natlig, men skal have en fast dag-nat-rytme. Lyset tændes 12 timer om dagen om sommeren og skrues ned til omkring 10 timer om vinteren, styret af et ur.

Arten kan overleve uden UVB, men UVB anbefales, fordi det støtter døgnrytmen og slangens egen dannelse af D-vitamin. Arten hører til Ferguson-zone 2. Brug et T5 HO-rør på 5-6 %, der dækker hele solpladsen og sidder over den varme ende. Sigt efter et UV-indeks på 2-3 ved slangens ryg på solpladsen. Med røret over et net er afstanden ca. 25-33 cm, uden net ca. 35-43 cm. Skift røret hver 12. måned, selv om det stadig lyser.

FODER

Antaresia maculosa spiser mus og små rotter af en størrelse, der passer til slangen. Byttet skal være optøet og varmet til 32-38 °C i en pose i varmt vand. Brug en fodringspincet med bløde spidser, fordi slangen slår hårdt til. Tilbyd frosne og optøede dyr frem for levende.

Unger fodres hver 7.-10. dag, voksne hver 2.-3. uge. Byttet skal veje omkring 10 % af slangens vægt eller være 1-1,5 gange så bredt som slangen på det bredeste sted. Er slangen for tyk, bruges mindre bytte; er den for tynd, fodres der oftere. Mange dyr tager imod al den mad, de tilbydes, og bliver fede, så vej og se på kropsformen jævnligt. Voksne dyr kan holde pause med at spise i uger, undertiden op til seks måneder, især om vinteren. Undgå at fodre en slange, der har været for kold, eller som ikke kan få varme efter måltidet, fordi maden kan rådne i maven og give opkast eller mave-tarm-sygdom.

Unger skal ofte lokkes til at tage mus og kan have brug for små firben i starten, fordi de i naturen lever af firben og frøer. Voksne tager også gnavere og fugle. Hannerne holder ofte en pause med at spise i parringstiden. Hver 4.-6. måltid kan byttet pudres let med et kombineret kalk- og vitamintilskud.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

A. maculosa er rolig, har en kraftig fodringsrefleks og tåler håndtering godt. Unge dyr er mere nervøse og kan bide eller rejse sig og slå, men de vænner sig til håndtering. Lad en ny slange være i fred i omkring to uger, og begynd først at håndtere den, når den spiser jævnligt. Start med højst 5 minutter ad gangen, og tag først slangen tilbage i terrariet, når den er rolig. Håndtér herefter mindst en gang om ugen og højst en gang om dagen.

Lad slangen kravle op på hånden i stedet for at gribe den, og løft nedefra, så meget af kroppen som muligt er understøttet. Brug langsomme bevægelser. Håndtér den ikke de første dage efter et måltid og ikke, når den skifter hud og har mælkeblå øjne. Slangen bider sjældent, men vask hænderne først, så de ikke lugter af bytte.

Slanger skjuler sygdom. Et tilsyn af en dyrlæge med erfaring i krybdyr hver 6.-12. måned er en god vane.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsbestemmelse sker med sonde og skal udføres af en erfaren person eller dyrlæge, fordi forkert brug kan give alvorlige skader. Forskellen på kønnene er lille: hunnerne bliver oftest lidt længere og tungere, men enkelte hanner bliver større end hunner. Hannerne er kønsmodne efter omkring 18 måneder, og hunnerne lægger sjældent æg første gang, før de er 3 år og vejer 350-500 g; tallene er lånt fra de nære slægtninge.

PARRING

Arten yngler let. En kølig periode om vinteren forbedrer avlen: nattemperaturen sænkes gradvist til omkring 22 °C i 6-8 uger, mens dagtemperaturen holdes på omkring 27 °C. Parrene sættes sammen et par uger inde i perioden, og nattemperaturen hæves derefter gradvist igen. Parringerne foregår om vinteren, og æggene lægges sidst på foråret eller først på sommeren.

Hanner må ikke holdes sammen i parringstiden, fordi de kæmper og kan skade hinanden ved at slå, bide og slynge sig om hinanden. Mange hanner holder pause med at spise i nogle uger i parringstiden.

ÆGLÆGNING OG KULD

Ægløsningen ses som en tydelig hævelse i den bageste del af kroppen og varer kort, så den kan nemt overses. Hunnen skifter hud kort efter, og æggene lægges nogle uger efter hudskiftet. Hunnen holder som regel op med at æde, når hun bærer æg.

Kuldet er på op til 15 æg; det typiske antal er ikke dokumenteret for arten, men hos *Antaresia childreni* er kuldet oftest 8-12 æg. I naturen ruller hunnen sig om æggene og bliver hos dem, indtil ungerne klækker.

INKUBATION

Æggene kan blive hos hunnen eller flyttes til en inkubator. Flyttes de, lægges æggene med den side opad, de blev lagt på, og de må aldrig vendes. Markér toppen med en blyant. Æggene kan lyses igennem med en lille lampe i få sekunder ad gangen: levende æg viser røde blodkar, døde æg gør ikke. Hold lampen kort mod ægget, så varmen ikke skader fosteret.

Æggene inkuberes ved 31-32 °C og høj luftfugtighed, så der står dug på inkubatorens vægge; luft ud en gang om dagen. Inkubationen tager omkring 50-60 dage.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger er meget små. Hold dem enkeltvis i små, flugtsikre bokse med flere skjul og køkkenrulle som underlag, og hold lidt af papiret fugtigt, så første hudskifte går godt. Unger af slægten kan æde hinanden, så de skal adskilles med det samme.

Første fodring begynder, når ungerne har skiftet hud første gang. Det sværeste ved opdræt er at få ungerne til at tage mus, fordi de i naturen spiser firben og frøer. Små firben eller frøer, og duften af disse på musene, kan være nødvendige i starten. Giv dem mus i stigende størrelse, fra nyfødte mus op til voksne mus og små rotter.

Sundhed og typiske fejl

Antaresia maculosa er hårdfør, og de fleste problemer skyldes forkert temperatur eller fodring. Typiske problemer er:

- Hvæsende vejrtrækning, slim eller åbent gab. Det kræver dyrlæge.
- Dårlige hudskifter. De skyldes oftest forkert temperatur, sjældnere forkert luftfugtighed.
- Opkast, når slangen fodres uden nok varme bagefter eller håndteres for tidligt efter et måltid.
- Fedme, fordi mange dyr tager imod al den mad, de tilbydes.
- Længere perioder uden appetit uden for de kølige måneder, sløvhed, diarré og unormale bevægelser.
- Forbrændinger ved direkte kontakt med en varmekilde.
- Serpentovirus (tidligere kaldt nidovirus), som er udbredt blandt pytoner i fangenskab. Det giver luftvejssygdom med slim og åben mund, smitten forsvinder ikke igen, og mange smittede dyr dør. Hold nye dyr i karantæne, og få dem testet hos en dyrlæge, før de kommer i nærheden af andre pytoner.

Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen viser et af tegnene ovenfor eller taber sig mærkbart. Nye dyr holdes i karantæne i mindst seks måneder i et separat rum uden fælles luft med de andre krybdyr. Pas dem til sidst, og vask hænder og udstyr grundigt bagefter.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.